

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÓNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesejük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor; hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kiszámlát nem adotnak vissza.	Előfizethető a kladóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Ezerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt. István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótitkárnő: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Délyegilleték külön 30 kr. Nyiltér soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedély
--	---	---	--	---

Agrár politika.

(K. Ö.) Megkezdődött az országban az őszi vetés ideje. Gazdaközönységünk nyomott lelkiállapotban fog hozzá a munkához, mely a jövő esztendőben a megélhetést biztosítja számára. Érthető az az elkedvetlenedés, mely rajta erőt vesz. Hisz jól tudja, hogy már nem ur a saját házában; az a föld, melyet bevet s mely azelőtt a magyar gazdának nemcsak a megélhetést biztosította, hanem jólétet is adott, csak névleg az övé. Maga vet, maga arat, de a gyümölcsét más élvezi. Gépiesen végzi munkáját, s avval sem igen törődik, jó vagy rossz termése lesz-e. Mindenképen nem a gazdaközöntség az, mely a jó esztendőnek hasznát látja.

A merkantilis érdekeknek a mezőgazdasági érdekek rovására történt egyoldalú felkarolása szülte ezen aggasztó állapotokat s juttatta Magyarországot, a nemrég gazdag földművelő országot a föld válsága elé. Csalatkozik, a ki azt hiszi, hogy a magyar mezőgazdasági válság a középeurópai mezőgazdasági válsággal azonos viszonyok szerint bírálható el. Kétségtelen, hogy az európai mezőgazdasági depresszió Magyarországra sem tévesztheti el hatását. De tekintve Magyarország elsőrangú volt szereplését a földművelő országok között, tekintve erős pozícióját a külföldi piacokon, tekintve semmi által meg nem ingathatónak látszó versenyképességét, bámulva és megilletődve kell szemlélünk azt a visszaesést, melyet mezőgazdaságunk jelen állapota mutat. És a nemzetgazdász hiába fárad azon, hogy a külföldi gazdasági viszonyok hatásából magyarázza ki a mezőgazdasági válságot. Mert mezőgazdasági hanyatlásunkban egy nagy politikai irány nyer kifejezést, a mely koncepciójában ép oly hatalmas, mint az országra nézve káros. Mely irány, igaz, idegenből lett hozzánk átplántálva, de egyszer a haza földjében gyökeret verve, iszonyatos pusztítást vitt véghez mezőgazdaságunkban. Értjük a liberális mezőgazdasági politikát, mely a mezőgazdasági érdeke-

ket nemcsak hogy nem istápolja, hanem ellene dolgozik.

A liberális gazdálkodás óta mezőgazdasági politikánk nincs. A földművelésügyi miniszteri szék szinekura, a miniszterium dotációja nevetséges kis összegben zsugorodik össze. Mert minek Magyarországon az agrár érdekeket figyelembe venni, mikor az országot a kozmopolita nagy tőke s nagy ipar boldogítja s gazdaggá teszi? A szabadelvűség csak ezeknek tud kedvezni, mert önző céljához ez szolgáltatja az anyagot, de nyomja és fojtogatja a magyar gazdát, a ki szívósan ragaszkodik az anyatöldhöz, mely táplálja s létalapját képezi a magyar államnak. A tőke pedig szipolyoz, a míg szipolyozni való talál s aztán odébb áll egy házzal, hol ujra kezdi szereplését.

Mezőgazdaságunk hanyatlásában az az elv nyer kifejezést, mely Tisza Kálmán óta jellemzi a liberális gazdálkodást: mindenéből kifosztani az állampolgárt, szegénynyé tenni, hogy annál könnyebben lehessen a szolgáltatás igájába hajtani. Kétségkívül ezen elv lebeg szabadelvű agrárpolitikuskaink előtt, mert másként nem magyarázható ki az a nagyfokú indolencia a kormány részéről agrár mozgalmaink iránt nemcsak, hanem határozottan ellenséges indulata állásfoglalása.

Naivság volna azonban ettől a kormánytól, melynek annyi a teendője, egészséges agrárpolitikát követelni. A magyar gazdának legsajátosabb érdekei kívánják, hogy csatlakozzék azon agrármozgalmakhoz, melyek a kormány titkos ellenaknéja dacára az ország független gazdái közt megindultak. Lelkesítse őket az a szent eszme, melynek zászlajára a haza földje megmentése van kiírva. Ez az eszme pedig győzedelmeskedni fog!

A választási jog elközbása.

(—) Napról-napra erősebben gyökeriz meg bennünk az a meggyőződés, hogy a néppárt megalakulása óta napirenden marad a választási jog elközbása és napirenden fog maradni addig, míg ebben a szerencsétlen országban a liberális rendszer

uralkodik. Feltűnő azonban, hogy noha a néppárt rohamosan hódít az egész országban, a jogfosztások zöme a felvidék tótajku polgárságát sújta. Miért épen ott? Talán ezen polgároknak állítólag alsófoku értelmiségére spekulál a kormány? Ez nagyon valószínű, de ebben az esetben kérdezzük: Ha a liberalizmus tényleg az, a minek magát büszkén mondja: a felvilágosodás, a műveltség terjesztője, honnan van az, hogy a felvidék lakossága ma, a liberalizmus negyedszázados uralma után is olyan alacsony műveltségi fokon áll, hogy erre bünös szándékkal spekulálni lehessen? . . .

De hála Istennek, akadtak a felvidéken buzgó, hazafias férfiak, világiak és egyháziak, a kik jóvá teszik a kormány hibáit és lankadatilnul, szent lelkesedéssel oktatják a népet politikai jogaira. E férfiaknak köszönhető, hogy a felvidék keresztény polgárainak óriási többsége rendíthetetlen hiva a néppártnak. Am a kormány ezt felismerte és nyomban intézkedett, hogy minden áron meg kell akadályozni, hogy a néppárt hivei jövőre gyakorolhassák szavazati jogukat. Ezért történnek ott minden megyében, minden körületben a tömeges jogfosztások.

A jogfosztó, vulgó „központi“ választmányok könyelmesen dolgoznak a választási lajstromok ellen beadott reklamációk elintézésénél. Az 1874: XXXIII. te. 48. §-a szerint a választmány köteles a felszólalások és észrevételek fölött hozott határozatait mindig indokolni. Tények bizonyítják és nem szorul külön magyarázatra, hogy a legkülönbébb okok és indokok birták rá az idén a választópolgárokat, hogy a lajstromokból történt törvényellenes kihagyásuk ellen reklamáljanak, a miből viszont következik, hogy a reklamációk tömeges visszautasításának indokolásai sem lehetnek egyformák. Mindazonáltal a nyitramegyei központi választmány egy szövegű blankettákat készített a felszólalások elutasítására és ezekkel egytől-egyig visszautasítja a néppárti reklamációkat, a melyek jul. 15-én adtak be. Ez egyfelől a törvénynek hatályon kívül helyezése, mert az 1874: XXXIII. te. 53. §-ában a jul. 15-iki úgy van kitéve, hogy csak jul. 16-tól kezdve van joga a választmánynak visszautasítani a felszólalásokat. Másfelől pedig különböző mértékkel mér a választmány ellenzőknek és kormánypártnak.

Hasonlóképen történt Szalavezky megyében, Trancsénmegyében is, a hol a

katholikus reklamálókat mind vissza utasították, a zsidókat mind felvették. Így erősitik a felvidéken a törvénytiszteletet, így terjesztik a magyar állameszmét! Bizony nem a magyar, hanem a zsidó-magyar állameszmét terjesztik ott!

A jövő választások a felvidéken egyértelműek lesznek újabb skandalumokkal, a la Nyitra. Az összes katolikusokat eredetileg nem lehetett kihagyni a választó-lajstromokból, de a kiket fel is vettek, azoknak a neveit szántsándékkal rosszul írták be, még akkor is, ha az összeírók jól ismerték az illetőket. Így Moesonokon dr. Bobok János apát-plebánus nevét Bobok Jánosnak, Jókay püspöki számtartót Jókay-nak, Kelecsányit Kelecsányinak, Csehet Cseknek írták stb.

És most lássunk egyet a fentemlített blankettás elintézkedések közül. — A trencsénmegyei központi választmány a következő végzéssel tisztelte meg Stetjár János csernei lakost:

6. szám.

Gajdosik György és Moravszky Rezső csernei lakosok felszólamlása, melyben Stetjár János és Kubica József csernei lakosokat a Cserne községben 1896 évre összeírt országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe felvétetni kéri. — elutasították, mert a felszólamlás kizárólag az egy negyed urbéri telekkel hason kiterjedésű birtoknak az összeíró küldöttség kinyomozott mérve ellen irányul, holott ez ellen az 1874. évi XXXIII. t. c. 34 §-a értelmében nem felszólamlásnak, hanem a törvény III. fejezetében meghatározott időben panasznak van helye, melylyel pedig a felszólaló nem él.

Ezenkívül felszólaló az általa felvételt kért egyéneknek sem alkalmas módon nem igazolta, sem pedig állítólagos tulajdonjogukat telekkönyvi kivonattal be nem bizonyítván, felszólamlása a törvény 13. §-a és 14 §-a második bekezdése szempontjából is figyelembe vehető nem volt.

Miről a nevezettek császari járási főszolgabíró útján értesítettek azzal, hogy a határozat ellen a törvény 50. §-ában jelzett jogorvoslattal élhetnek.

Kelt Trencsénvármegye központi választmányának Trencsénben 1895. évi szeptember hó 4-én tartott üléséből.

Baross.
alispán, választmányi elnök.

Bangya.
választmányi jegyző.

Ezzel szóról-szóra megegyező végzést kapott még 48 ezernyi lakos, a kiknek választójogát szintén *Gajdosik György és Moravszky György* urak reklamálták. Eltekintve attól, hogy a reklamációk szigorúan a törvény követelményei szerint voltak szerelve, hogy tehát a trencsén központi választmány súlyos törvénszegést követett el, midőn a reklamációkat visszautasította, a visszautasító határozatnak különösen azon kifejezésén akadunk meg, mely szerint „a felszólamlás kizárólag az 1/4 urbéri telekkel hason kiterjedésű birtoknak az összeíró küldöttség *kinyomozott mérve* ellen irányul.“ Mit jelentsen ez a „kinyomozott mérv“? Sokat tündöztünk ezen titokzatos szavak megfejtésén, de hiába, nem tudtuk kisütni, mi legyen az értelmük? Egyébiránt a trencsén központi választmány szándékosan csúri esavarja a törvényt, midőn azt mondja, hogy az említett „kinyomozott mérv“ ellen az 1874. XXXIII. t. c. 34 §-a értelmében nem felszólamlásnak, hanem csak panasznak van helye. Ez nem áll, mert az idézett szakasz egy szóval sem tiltja a reklamációt.

A visszautasítottak a kellő időben felbbezést nyújtottak be a központi választmány elnöke útján a Kuriához.

Az új rendetlenség.

A zsidó lapok csak október első napjaiban hirdették nagy diadallal, hogy az új törvények életbeléptetése mindenütt a legnagyobb rendben történt. Zavar, baj, fennakadás nem volt sehol. — De csakhamar érkeztek hírek az ország minden részéből,

előbb csak szórványosan, de most már tömegesen, a melyek mind egytől-egyet megdöbbentő képt nyújtják azon birhatatlan chaosznak, a melyet az új törvények mindenütt teremtettek. Az anyakönyvi hivatalok, különösen Budapesten és a nagyobb városokban rosszul funkcionálnak, kicsinyek, az anyakönyvvezetők pedig képtelenek végezni a sok teendő. és már most is restanciákkal dolgoznak. Másutt a felháborodott nép tüntet az új törvények ellen és egyre szaporodik azon községek száma, a melyek megtagadják az anyagi hozzájárulást a törvények életbeléptetéséhez. Ismét másutt a zsidók hihetetlen arroganciával lépnek fel és nyilatkoznak a kereszténység ellen. A liberálisok azon bizonygatása sem vált be, hogy az új törvények az egyházaknak s a vallásosságuknak nem ártanak, mert a zsidó-liberális lapok valóságos kedvteliséssel közlik, hogy már számos anyakönyvi hivatalban zsidó-keresztény házasságot jelentettek be, a melyek aztán nem kötetnek sem a keresztény pap, sem a zsidó rabbi előtt. A nép mindenütt zugolódik az állami anyakönyvvezetés bonyaldalmas volta miatt és már a protestáns lelkészek is panaszkodnak . . .

Mindezekből kiviláglik, hogy nem „új rend,“ hanem új rendetlenség lépett életbe okt. 1-én és mi nem fogadhatjuk el a liberálisok azon kifogását, hogy ez csak most van, majd a rendes kerékvágásba tér minden s akkor nem lesz semmi baj. Hiszen a polgári házasság és az állami anyakönyv már évtizedek óta van behozva több külföldi államban, a kormányoknak tehát bőséges alkalma lett volna komolyan és behatóan tanulmányozni a külföldi állapotokat s ezekből tanulni!

Alig egy hete, hogy az egyházpolitikai törvények életbeléptek, a főváros anyakönyvi hivatalait magis reformálni kell. A belügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy az anyakönyvvezetői funkciókat szükség esetén többben, azaz a helyettesek is végezzék egy

TÁRCA.

MAYER KÁROLY.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

Vagy husz éve annak, mikor megismerkedtem hazánk jeles méhészeivel, akkor még kevesen voltak jó méhészek legalább azok, kiket az okszerű méhészet apostolainak lehetett mondani.

Az egyházi férfiak közül a hetvenes évek elején hazánkban a legtapasztaltabb méhésznök Paullik Gábor volt, tömegyéri plébános, szakmakasával csodákat művelt, a közönséges gyékény kasokat felül lefojezte, reá tett egy ládát, azokba mozgatható kereteket tett, a méhek pedig csakhamar telehordták a kis ládikát, a melyet elvett, méze is lett, a törzse is megmaradt. A második jelesebb magyar egyházférfink mint méhészt, Göndöcs Benedek volt, ki hazánk méhészetében maradandó nevet szerzett örökös kísérletezésével, mozgékonyaságával, az okszerű méhészet terjesztésével. — Ő mindenütt ott volt, hol a méhészet felvirágoztatása volt szóba hozva. — Sz. fejérváriak is emlékezhetnek reá, itt volt, a fejérmegyei méhészegylet. feltámadásánál 1887-ben, legtöbbször pénz áldozattal is járult a méhészegyletek és méhészek felállításánál, ezért örökön áldják a méhészek emléket. Az előbbi elhunyt 1882-ben, az utóbbi pedig 1894-ben.

Hazánkban jelenleg a legjelesebb méhészt az egyházférfiak közül Mayer Károly, régi magyar nemes sarjadéka, nemességével, valamint egyéb kitűnő tulajdonaival, sohasem kérkedett. — A sz. fejérvári levéltárban levő nemesi publicatioja a mikor nagyapja itt telepedett a következő:

Extractus.

Protokollii Generalis Congregationis Incliti Comitatus Jauriensis Die 29 Augusti 1793. 1072. Fine publicationis exhibitae sunt litterae Pestimonialis Incliti Comitatus Gömöriensis super veta et indubita Nobilitate Egregii Samuelis Mayer, pro nunc ad latus dei Ordinarii Notarii Comitatus huius Cancellaria ex Generali Congregatione Die 18 Julii 1793. ornato ea cum Instantia, Quatenus Inclita Universitas nunc nominatum producentem in Numerum reliquorum Iuratus huius Nobilium recipere eum denique illis adnumerare dignatur.

Facta praedictarum authenticarum lectus Gömöriensis Testimonialium super veta et indubitata Egregii Samuelis Mayer Nobilitate emanarum publica cum eo nomine nec Pifex Magistratuale quid fiam opponente, nunc nominatum Egregius Samuel Mayer in numerum reliquorum verorum et indubitatorum Iocutus huius Nobilium adscriptum existit. — Lect: et extradatum per me Christophorum Schedius Vnotar pypia.

Descripsit Papp Paulus Civitatis Albaregalensis iuratus Cancellaria.

Különbön a kezelnél levő nemesi okmánya szerint a nemességet és szülői III. Ferdinándtól nyerték 1656-ban.

Mint hitű katolikusok az akkori vallás háborúból nyerték kitüntetésüket azon okból, hogy koronás királyuknak hűségesei szavatvói maradtak.

Sajátos, hogy a Mayer név teljesen német név, mégis ezen Mayer család ősei, a kik elnyerték a nemességet, mind magyarok voltak már azon időben: Ezt bizonyítja az, hogy Mayer János élet-társa Korács Erzsébet volt, tehát magyar. — Ugyancsak János testvér öccsének Mártonnak pedig élet-társa Császár Katalin volt, ki szintén nemesi rangra emeltetett vele együtt.

Mayer Károly ágbeli családja 1798-ban telepedett le Fejérmegyében mint azt a fentebbi publicatio is igazolja. — Ezen családból ma Mayer Károlyon kívül csak két nővére él, Betti és Mari, mindkettő hajadon. Azonkívül Mayer Gyula és József, férfiak és Mayer Viki és Katalin, Mayer Juliana és Matild férjeztettek. A mennyiben e három férfinék gyermeke még eddig nincs, úgy e nemesi család is kifog halni, mert Gömörmegyében ez ágbeli család nem maradt.

Áttérek azonban Mayerre, mint méhészt. El lehet róla bátran mondani, hogy hazánkban jelenleg a legjelesebb elméleti és gyakorlati méhészek egyike. Sőt többet mondhatunk róla, határozottan állíthatom, hogy saját tapasztalata és kísérlete alapján a német méhészek elméleti és gyakorlati állításait, felállított tételeit sokszor nem fogadta el, nem követte őket, inkább új és újabb vívmányokkal mutatta be széles ismereteit, újabb és újabb méhészeti tanokat állított fel, melyeket az összes európai méhészek elfogadtak.

Mayer volt talán egyetlen méhészt hazánkban, aki nem kimélt fáradságot, áldozatot, mindenféle feltalált méhészeti eszközök, kaptárak megpróbált csak akkor mondott felette kritikát, midőn azt végtelenség kísérletezte. De, aztán, a mire ő azt mondta: jó, az csakugyan jó volt. A mit elvetendőnek talált, az el is volt vetve, bár látszólag jónak látszott, de az el is éles szemű, figyelme kiferkésztő a lappangó rosszat benne. Felállított méhészeti tételek előtt, soha sem hajlott meg addig, míg minden szathóság alapján azt jól ki nem tanulta, vagy át nem kísérletezte.

Minden évben egyszer meglátogattam őt, mint rokonn és áfje méhészt, azonkívül pedig találkoztunk többször szokott megyei és országos méhészt-gyűléseken. Ilyen találkozáskor mint a haladottabb méhészt szokták, mindig a legmélyebb méhészt elméleteket

gyűlésen Kaufmann csóthi plébános és Rainprecht főszékkormányzó hevesen tiltakoztak a politikának a közgyűlés termébe való hurcolása ellen, és kérték a javaslat párfogót, hogy bizonyítsák be, mivel avatkozott Agliardi nuncius Magyarországi belügyeibe? A kormányparti lapok a bizalom megszavazását most a néppárt vereségének mondják, holott a jelenlevő képviselők is mint Fenyvessy, Szabó, Ováry, Matkovits és Kemény is helyeselték Kaufmann plébános beszédét, jöllehet ezután szavazataikkal mégis kommandósra hozzájárultak Bánffy dícsőségének betetőzéséhez. — A közgyűlésen Esterházy Mária főispán nem volt jelen. — Ugyancsak Szalavszky főispán Pozsonyváros legutóbbi közgyűlésén heves kirohanást intézett a városban erősen szervezkedő néppárt ellen. A néppártnak nem esett semmi baja.

— Andrássy Tivadar gróf a múlt vasárnap hosszu beszédet intézett Zemplén megye 100 tagu küldöttségéhez, mely eljött neki szerezését kívánni a v. b. t. tanácsosi mellóságához. A gróf ur szörnyen magasztalta a liberális törvényeket és telkes szavakkal dicsérete a püspöki kart és a közös pártorlével, melyben — egyúton — a nemzeti gúnusz szürnyesallóságát lehet hallani. Helyes, gróf ur! Idézzet szavát teljesen magáéra teszi a — néppárt!

— Országgyűlés. A képviselőház október 8-iki ülésében foglalkozott a mezőgazdasági termékek hamisításának tiltásáról szóló törvényjavaslatul. Festeticz gróf földm. miniszter elfogadásra ajánlja a javaslatot, melyet azután rövid vita után általánosságban el is fogadta a ház többsége. — A javaslat 1. §-ánál Kovács József indítványozza a sör és palinka hamisítás tiltását is, melyet vita nélkül elfogadtak. Többen a javaslat szigorúsága ellen szólaltak fel, mire a miniszter megjegyzi, hogy álláspontjától el nem áll, mert a hamisítások száma egyre nő. A 3. §. a szegedi paprikával is foglalkozik, melynek hamisítóját 2 hónapi elzárással büntethetik. Elfogadta a ház Visontai Somának azt a módosítását, hogy az is büntethető, a ki tudva közreműködik a hamisításnál. — A többi szakaszt észrevétel nélkül elfogadták. — Tegnap október 9-én ismét két új mezőgazdasági törvényjavaslatot tárgyalt a ház, a képviselők nagy többségének távollétében. Az egyik „a szarvasmarha tenyésztés országos emelésére szolgáló alapról“ a másik „a közép Duna egységes szabályozásáról és egyéb szabályozó munkálatokról“ szöveget Gajári és Terényi előadók ismertetése után, minden vita nélkül elfogadták.

TÁVIRATOK.

— Ferenc Ferdinánd betegsége, okt. 10. (Ered. táv.) Lussiu Piccoloból napról-napra aggasztóbb hírek érkeznek a főherceg állapotáról. Eddig a betegséget, főleg pedig annak súlyos voltát titkolták, most már azonban gyorsan terjed a hír, hogy a főherceg állapota a lehető legaggasztóbb. O felsegéd kéziratát, melyben a főherceget a 38. gyalogdandár parancsnokságától felmenti, e hírek valóságát megértesíti.

Róma, okt. 9. (Ered. táv.) A pápa Rampolla államtitkárhoz levelet intézett, a melyben panaszkodik, hogy a kormány semmi tekintettel sem volt agg korára, sőt inkább kényszerítették, hogy tanuja legyen Róma elfoglalási ünnepének.

Bukarest, okt. 9. (Ered. táv.) A román kormány, mint illetékes helyen állítják, legközelebb is fog mondani.

Sóoskút előjárósága felfüggesztve.

Az aradmegyei Glogovác nevű sváb faluban a község előjárósága ellenszegült annak, hogy felfüggeszték az anyakönyvet vezető hirdető táblát. Ezért Ortutya főszolgabíró még a hely színeán felfüggesztette állásaitól Baumann községi bírót, Schradt esküdtet és Zeitner kishírőt. A fővárosi lapok úgy közölték ezen esetet, mint az első e nemből. Persze, lapírásaikkal ekkor még nem tudták, hogy itt az elsőség a mi dísz Fejérmegyénk, Ortutya főszolgabíró utmutatója pedig Taraffás

Béla vaáli szolgabíró, a ki tudvalevőleg nem nagyon szívesen emlékezik vissza Moórira, a honnan néhány hónappal ezelőtt kénytelen volt magát áthelyeztetni.

De maradjunk a dolognál. Taraffás Béla szolgabíró fiatal ember még, hanem azért máris hatalmas ur a vármegyében, különösen pedig egyik legerősebb oszlopa a liberáliszmus azon fajtájának, melyet Fiáth báró főispán plantált a megyébe. Tehát Taraffás Béla szolgabíró Vaálon székel és ott itél elevenek és holtak felett. Onnan terjeszti a vaáli járásban a liberáliszmus világségét és onnan regulázza meg a járás azon polgárait, a kik olyan szerencsésülnek, hogy katolikusoknak születtek és hogy katolikus hitüket semmiért e világon meg nem tagadják.

Ilyen „szerencsésül“ emberekből áll Soóskút község előjárósága is, a melynek tagjai — mint azt annak idején jelentettük — szept. 16-án tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag kimondták, hogy egy krajcárral sem járulnak hozzá az állami anyakönyvvezetés költségeihez, mert az új törvények a kath. egyház tanaival világosan ellenkeznek és mert a község anyagi viszonyai oly ziláltak, hogy semmiféle felesleges kiadást ez időszert elviselni nem képes.

Soóskút derék előjárósága tehát nem pusztán vallási okokból tagadta meg a pogány intézmény költségeihez való hozzájárulást, hanem megtagadta ezt azzal az indoklással is, hogy a község az új terheket rossz anyagi helyzeténél fogva sem viselheti.

Taraffás szolgabíró erre azzal válaszolt, hogy Soóskút előjáróságot felfüggesztette hivatalától s erről a következő klasszikus határozatban értesítette az előjáróságot:

5402

ki 95.

Soóskút község előjárósága elleni fegyelmi ügyben.

Határozat.

Paulik János bíró, Kummer Vince II-od bíró illetve törvénybíró, Rehus János pénztárnok, Pátorovics Lukács, ifj. Kovács Márton és Gluhár István előjárók, soóskúti lakosok ellen hivatalos kötelesség megszegése miatt, az 1886. évi XXII. t. c. 90. §-a alapján, a fegyelmi eljárást ezennel elrendelem, s egyidejűleg az 1886. évi XXII. t. c. 93. §-a alapján nevezett előjárókat hivataluktól felfüggesztem oly rendelkezéssel, hogy a fizetéssel bíró előjárók a felfüggesztés tartamára fizetésüknek egyharmadában részesíttetnek.

Indokok.

Az 1894. évi XXXIII. t. c. 31. §-a szerint az állami anyakönyvvezetéssel járó dologi kiadások községi terhet képeznek, miért is Soóskút község előjárósága az 1895. évi szept. 6-án kelt 4971/ki 95 számú főszolgabírói rendelettel utasítva lett, hogy az egyidejűleg kiadott 58000/IV. c. és 68112/IV. c. számú belügyi rendeletek megfelelőleg az állami anyakönyvvezetéshez szükséges hivatalos helyiséget beszeresse és azt a megfelelő butorozattal és szükségletekkel felszerelje.

Soóskút község képviselő testülete az 1895. évi szeptember hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésében hozott egyhangú határozatával a dologi szükségletekhez leendő anyagi hozzájárulását megtagadta azon indokból, hogy a házassági törvények a róm. kath. vallás meggyőződésével világosan ellenkeznek, de különben is a község anyagi viszonyai oly ziláltak, hogy semmiféle felesleges kiadást elviselni ez időszert nem képes.

Bár Soóskút község előjárósága f. évi szept. hó 18-án, a főszolgabírói hivatal 5971/ki 95. számú rendeletével, újból és szigorúan utasítva lett, hogy a vonatkozó törvények és minden rendeletek intézkedésnek haladéktalanul eleget tegyen, sőt arra a vármegyei alispánnak a tárgyban 17298/ki 95. sz. a. kelt és az előjárósággal 5402/ki 95. számú főszolgabírói rendelettel f. évi szeptember hó 24-én közölt rendelete kapcsán ismételen utasított, mégis dacára ezen háromszori utasításnak az előjáróság azoknak ellenszegülve, a rendeleteket f. évi szept. 24-én kelt jelentése szerint sem hajtotta végre, bár az előjáróság az 1886. évi XXII. t. c.

30 és 61 §-aiban foglaltakra ismételen figyelemztetve lett.

Miután a törvény és miniszteri rendeletet megtagadó képviselő testületi gyűlésnek a fegyelmi eljárás alá vont előjárók is tagjai voltak s az ott hozott egyhangú határozathoz szavazatukkal és elhatározásukkal hozzájárultak.

S miután az előjárók a törvény végrehajtása tárgyában kiadott rendeleteket végre nem hajtották, dacára az e tárgyban kiadott többszöri utasításnak s így a törvény akadálytalan életbeléptetését különösen veszélyeztetették:

A mert ezen eljárások által, valamint a kacsellenességük által súlyos törvényszegést és kötelesség mulasztást követtek el: ennélfogva ellenük a fegyelmi eljárás elrendelendő volt.

Nevezett előjárók egyidejűleg hivatalos állásuktól felfüggesztendők voltak, mert hivatalos működésük nem nyújtott elegendő biztosítékot arra nézve, hogy a kérdésben forgó törvények f. évi okt. hó 1-én leendő életbe léptetése akadálytalanul fog keresztül vitetni.

Mely határozat Paulik János, Kummer Vince, Rehus János, Pátorovics Lukács, ifj. Kovács Márton és Puhár István sóskúti lakosoknak oly figyelmeztetéssel rendelte kézbesíteni, hogy az ellen a kézbesítéstől számított 8 nap alatt felelőszéssel élhetnek.

Vaál, 1895. szeptember hó 30-án.

Taraffás szolgabíró.

Lám, milyen nagy ur Taraffás szolgabíró! Nem imponál neki a közös pártorlével, sem a községi autonomia, sem a sóskúti előjáróság rendületlen meggyőződése, de még a község rossz anyagi helyzete sem imponál neki. A mi Taraffás urnak módfelett imponál, az az anyakönyvi törvény 31. §-a, mely százfőlekeppen magyarítható s azonkívül a belügyminiszteri ukáz, mely aztán hogy: Maul halten und zahlen! Taraffás szolgabíró urnak fenti stillgyakorlatból kitűnik, hogy Soóskút előjárósága főszolgabírói rendelettel már szept. 6-án „utasítva lett, hogy az anyakönyvi hivatal számára helyiséget szerezzen. A jámbor előjáróság teljesítette is ezt az utasítást, és napokig keresett helyiséget, de nem talált. Ekkor aztán rendkívüli közgyűlést tartott a képviselőtestület, a melyen elhatározták, és amugy is vallásos meggyőződésükben és lelkiismereti szabadságukban vérig sértett előjáróság a képviselőkkel egyetemben, egyhangulag megtagadott minden anyagi hozzájárulást az istontelen törvények életbe léptetéséhez.

S a derék előjáróság nem tágitott ezen határozatától, dacára annak, hogy a már szept. 8-án a főszolgabírói hivatal, majd az alispán, végre szept. 24-én ismét a főszolgabírói hivataltól „utasítva lett“ arra, hogy az új törvények és rendeletek intézkedéseinek haladéktalanul eleget tegyen. De meg is lakolt ezért a „makacs ellenszegülésért, súlyos törvényszegésért és kötelességmulasztásért“ és mert hivatalos működése „nem nyújtott elég biztosítékot arra nézve, hogy a kérdésben forgó törvények f. évi okt. hó elszején leendő életbeléptetése akadálytalanul fog keresztül vitetni“, ergo irgalmatlanul felfüggesztetett.

Felfüggesztetett, mert nem tagadta meg vallási meggyőződését és mert inkább tiszteli az Isten törvényét, mint az emberét. Ez már a hírhű katolikusok üldözése, ez a kulturharc és ha az egész szolgabírói kar, ha a belügyminiszter is magáévá teszi Taraffás ur okoskodását, akkor nemcsak az az 1500 községi előjáróság függesztetik fel, a melyek a sóskútihoz hasonlóan cselekedtek, hanem felfüggesztetnek vallásuk gyakorlatától az összes katolikusok, első sorban pedig a hercegprímás és a püspöki kar.

De ha Taraffás ur olyan hatalmas ur, miért nem függeszti fel az előjárósággal együtt Soóskút rossz anyagi állapotát, mert felelőszében ez teszi lehetetlenné Soóskúton az anyakönyvi helyiség megszerzését.

Különben az előjáróság megfélembreztette Taraffás ur határozatát és így az ügynek még folytatása lesz.

Városi és vidéki hírek.

— **Az udvar az ezredéves ünnepek.** *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök — mint felhivatalosan jelentik *Szell* Kálmánnal az ezredéves ünnep ügyében kiküldött országos bizottság elnökével írásban közölte a kormányának az ünnepély programjára vonatkozó 6 Felsőge részéről szentesített határozatait. E programot a legközelebbi ülésen terjesztik a bizottság elé. Az ezredéves ünnepnek rendkívül nagy epochális jelentősége abban fog kifejezésre jutni, hogy minden fontosabb mozzanatánál jelen lesznek a király, az uralkodóház összes tagjai, és az összes külföldi diplomáciai képviselők. A főünnep június 8-án, 6 Felsőge megköszönésének évfordulóján lesz s ennek főpontját az e napon az új parlamentben tartandó diszülés fogja képezni. A király 6 Felsőge az uralkodó ház tagjai jelenlétében május 2-án személyesen fogja megnyitni a kiállítás. Szintügy személyesen lesz jelen 6 Felsőge a jövő évben szeptember 21-én, a Vaskapu-csatorna ünnepélyes megnyitásánál is, a mely ünnepre meghívja a szomszédos államok fejeit is t. i. a román és a szerb királyt.

— **Kanonokok beiktatása.** Az előléptetett és új kanonok installációja, ma délelőtt 8 órakor volt a székesegyházban. Ezzel *Huszár* Károly kanonok székesegyházi főesperes, *Kuti* Márton budai főesperes, *Komáromy* Károly idős mesterkanonok és *Mayer* Károly ifjabb mesterkanonok lettek. A kanonokok első sorban letették a hivatalos esküt, azután a Szentlélek segítségül hívása mellett bevezetettek új stallumaikba; végül *Mayer* Károly az új kanonok mondott énekes szent misét.

— **Egy kath. író kitüntetése.** A hivatalos lap keddi száma legfelsőbb kéziratot közöl, mely szerint a király *Meisznermann* Ignác bátorkezsi róm. kath. plébánosnak az egyház és a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül a koronás aranykeresztet adományozta.

— **Kinevezés.** Az igazságügy miniszter dr. *Bartha* Richárd budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki joggyakornokot a székesfejérvári törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

— **Honvéd zenekarok.** Székesfejérvárnak egy új katonai zenekara lesz. Mint halljuk, 6 fősége el fogja rendelni, hogy már a jövő év elejétől a honvédség is el legyen látva zenekarral. Természetes, hogy ez nem fog oly hamar létesülni, mert egyelőre csak a 7 honvédkerületi parancsnokság székhelyein lennének szervezve, még pedig Budapesten, Szegeden, Kassán, Pozsonyban, Székesfejérvárott, Kolozsvárott és Záróban.

— **Az őszi szezon kezdete,** kezdete egyúttal az egyleti tevékenységnek is. Fokozott erővel, újult lelkesedéssel lássunk tehát a dologhoz! Mindenekelőtt valamennyi egyesület találkozzék, mint egy közös tevékenységben; a milleniumi kongresszus előkészítésében, a mi mindnyájunk közös ügye. Ez legyen most az első, közös feladat. De azonfelül kezdje meg minden egyesület a hozzá tartozó speciális feladatok megvalósítását is. A kath. írók körének megalakítása, az országos felolvasások rendezése, a nemzetelleni feladatok ápolása, az fogja képezni munkarendjét a kath. köröknek a legközelebbi jövőben. A kath. legényegyleteknek meg kell kezdeniük a szocializmus elleni harcot szélesebb körben és terjedelemben. Felolvasások, rendszeres előadások

a szocializmusról, szabad és ingyenes tanfolyamok az iparosok, iparos-segédék részére, ez az a tér, hol a kath. legényegyletek óriási hasznot tehetnek a keresztény társadalomnak. A különböző jótékony egyletek pedig egész erővel, minden eszközt megragadva siessenek segíteni az anyagi bajokon, szegénységen, felkarolva a társadalom minden osztályának anyagi érdekeit, könnyebbé tévén a megélhetést, enyhítve a váratlan csapásokat. Ime, az egyletek minden ágának mily széles körű tér nyílik a munkára, a cselekvésre. Csak nem kell visszariadni a dologtól, s nem kell visszariadni különösen a kezdet nehézségeitől. Valamikor kezdeni kell, különben nem megyünk soha előre. „Kezdj buzogni és sokra mennél!” (T. É.)

— **A belvárosi kath. kör** háznagy hivatala másodolvasásra a következő napilapokat bárkinél megvételre átadja: „Házánk”, „Budapesti Hírlap”, „Magyarország” és „Nemzeti Újság”. Akik bármelyik lapot a fentiek közül megvenni szándékoznak, azok forduljanak Dr. *Szabady* József ügyvéd urhoz, mint a kath. kör háznagyához.

— **A szüret.** Városunkban és környékén már napok óta tart a szüret s most már el lehet mondani, hogy valamivel jobb termés van az idén, mint tavaly. A fejérvári szőlőhegyen termelt must hektoliterjét 16—22 frton veszik. A Maros- és Demkő hegyen termelt mustért is adnak 18—20 frtot. Elkelt azonban már hektoliterje 24¹/₂ frt is.

— **Polgári olvasó körök átalakítása katolikus körökké.** A „Társ. Ért.” legutóbbi számában olvassuk a következő figyelemreméltó sorokat: Több helyről intéztek kérdést hozzánk, hogy vajjon a már létező és fennálló olvasó köröket, melyeknek tagjai mind katolikusok ugyan, de maga az egyesület nem bír kimondott katolikus jelleggel, lehet-e átváltoztatni kath. körökké? Hát ilyen is lehet, csak be kell tartani az eddigi alapszabályokat. Az alapszabályokban előírt módokat szerint rendkívül közgyűlést kell összehívni. Ez a közgyűlés aztán kimondhatja azt, hogy az egyület átalakítja kath. együlett, s ugyan ezen közgyűlés elkészíti az új alapszabályokat is, melyek oly módon terjesztetnek föl a miniszteriumhoz, mintha egészen új egyület alakulna. Mig az alapszabályok megerősítve vissza nem érkeznek, az egyület csak régi alapszabályai szerint, régi jellegének megfelelő módon folytathatja tovább működését. A mi a már meglévő vagyont illeti, ha az egyület alapszabályai úgy rendelkeznek, hogy felosztás esetén maga a felosztást kimondó közgyűlés határoz annak hovatartozásáról, akkor az átalakulást kimondó közgyűlés kimondhatja azt is, hogy a vagyon az új kath. együlett illeti, de ezen határozathoz a miniszterium beleegyezése feltétlenül szükséges, addig hozzá nyúlni nem szabad. Ha pedig az alapszabályok a vagyon mikénti felhasználását felosztás esetére más erkölcsi testületre, hatóságára, vagy más személyre bízák, akkor emel a hatóságnál, vagy testületnél lehet kérelmezni, hogy a már meglévő vagyon engedje át a katolikus jellegű átváltozott együletnek, de követelni természetesen ezt nem lehet. Vannak pl. olvasóegyletek, hol az alapszabályok kimondják, hogy felosztás esetén a vagyonról a községi, vagy megyei hatóság rendelkezik. Ilyen esetekben kérni lehet, de a rendelkezési jog az illető hatóságot illeti.

— **A vidéki városok érdekében.** E címmel egy fővárosi lap a következő figyelemre méltó sorokat írja: A képviselőház elnökségéhez tudvalegőleg egész esomó olyan kérvény érkezett be, a melyeknek a városok és megyék törvényhatóságai a vidéki városokban építendő új házak adómentességét kérik. E kérvények fölött még sem a kérvényi bizottságnak, sem az országgyűlésnek, de a kormánynak sem volt alkalma nyilatkoznia, de mint egy pozsonyi távirat jelenti a vidéki városoknak, ez az Ohajtása tájécsítteni fog még pedig sokkal hamarabb semmint ők várták. E távirat szerint *Dreiler* pozsonyi polgármester *Szilágyi* Dezsőnél tudakozódott, vajjon számíthatnak-e a vidéki városok a kérvényük kedvező elintézésére? *Szilágyi* levélben azt válaszolta, hogy a pénzügyminiszter már ki is dolgozta a vidéki városokban építendő új házak adómen-

tességéről szóló törvényjavaslatot és még ebben az évben tárgyalni fogja a képviselőház. A kormánynak eleinte az volt a szándéka, hogy a kérdést a tervezett adóreformmal egyidőben oldja meg, de felhagyott vele, mert nagyobb időbe került, míg az adóreform nagy munkája elkészül. Nagyon öröndenénk, ha mindezt igaz volna.

— **Válság az anyakönyvi hivatalban.** *Keresztes* Ignác közigazgatási tanácsosi teendői mellett okt. 1. óta fáradhatatlanul, jobb ügyre méltó buzgalommal látja el állami anyakönyvvezetői teendőit is, de most már megunta a dicsőséget és mint értesülünk, kijelentette, hogy lemond közigazgatási tanácsosi állásáról, hogy csupán csak anyakönyvi teendőit végezhesse. Hogy miért panaszkodik *Keresztes* Ignác, azt itt nem szükséges bővebben magyarázni, annyi tény, hogy előbb-utóbb egy új tanácsosi állás kreálása válik szükségessé, vagy pedig a belügyminiszter kénytelen lesz külön anyakönyvvezetőt kinevezni, a mint ezt már eddig is több városban tette. *Fialth* báró főispán tegnap délelőtt meglátogatta az anyakönyvi hivatalt és zárt ajtók mögött sokáig konferált az anyakönyvezetffel.

— **Az illetékes körök figyelmébe ajánljuk** *Flügler* György csóori plébánosnak lapunk szerkesztőjéhez írt levelét következő sorait: „A legszentebb célokra tetted, de a hajdani liberálisok által elrablott alapítványok marzából létszám ugynevezett „Vallás-alap”-ból a m. kir. adóhivatalok után majd minden plébános évenegyes részletekben kap bizonyos csekély összeget, az ugynevezett lelkesi kongruájának kiegészítésére. Ezt az illetékes ember emlékezett óta minden legkisebb nehézség nélkül felvehették évenegyes részletekben oly módon, hogy bármely megbízottunk által a nyugtát és a fizetési irat beküldve az adóhivatalhoz, itt az esedékes összeget szó nélkül kifizették. Folyó hó 7-én a megbízottam üres kézzel jöven vissza, az adóhivatalnak ezen üzenetével lepett meg, hogy ezután a lelkesi urak járulékaik felvétele végett tartoznak az adóhivatalnál mindig személyesen tisztelni s tekintet nélkül sürgős teendőikre ott eszedig órákosszat acsorogni, míg a sor rájuk kerül. Mi ez? Törvény? Nem. Miniszteri rendelet? Talán nem. Tehát mi? Valószínűleg loyális baszkodás. Amnyi bizonyos, hogy a székesfejérvári m. kir. adóhivatalnak ezen eljárására semmi komoly ok nincs. Talán attól fél az adóhivatal, hogy a megbízott a felvett összeget nem készíti a jogosult félnek? Most jutott az eszébe? És mi köze ehhez? A felvett összeggel az adóhivatal megkapja a nyugtát — készser fizetni nem tartozik. Esemiről ez a személyes megjelenés kötelessége maga egy abszurd kívánság. Mátáha a jogosult hosszas beteg, szem-, vagy lábajja huzamos ideig akadályozza otthonából távozni? Mind e bajhoz még annak is kell majd járulni, hogy keservesen megszolgált járulékaik jogtalan visszatartását is túrje? Kiterjed-e mindenkire a személyes megjelenés kötelessége? Mert ha pl. a szegény Tisza Kálmán csekély 8000 forint nyugdíjának felvétele végett nem kötelez a személyes megjelenésre — ugy erre én se; még az a szegény csóori vak utász se kitérít, ki nyugdíját az adóhivaltól veszi fel.” Mi nem hisszük, hogy a helybeli m. kir. adóhivatalnak komoly oka lehetne, a mint az a fentiekben van ezolva s ezért az adóhivatal saját reputációja érdekében jól teszi, ha megmagyarázza, hogy éppen október elseje óta miért vezérja a kath. lelkeseket?

— **Székesfejérvár virilltál.** Az igazoló választmány e hó 8-án d. e. 11 órakor ülést tartott a városnál, mely alkalommal a jövő évrre összeállított legelső adó fizetők névjegyzéke elővitatott fel és elhatározatott, hogy a helybeliek ezzel járó jogaik gyakorlása végett e hó 18-ig a főjegyzői hivatalban jelentkezzenek a vidékiek pedig irásbelileg fognak felszólíttatni, vajjon jogjaikat gyakorolni akadják-e, vagy nem.

— **Naturáli társulatok.** A székesfejérvári kath. legényegylet október hó 13-án a *Fehér* Bárány vendéglőben szűrtel táncmulatót rendezett. A mulatósság igen sikerültnek ígérkezik, a mennyiben a rendezés gondoskodott arról, hogy a közönségnek élvezetes estét szerezzen. Ajánljuk a közönség szíves pártfogásába.

— **Hosztér Fülöp a várpalotai rablógyilkos.** Sokan emlékezhetnek még a várpalotai brutális rablógyilkosságra, mely ezélt tizenegy évvel történt s melynek szomorú hőse Hosztér Fülöp volt. Mint hírlik ezen sokszoros gyilkost az illavai fegyház falai közül feltételeesen szabadlábra helyezik. Legtöbben már el is felejtették Hosztért, miért most, hogy szabadon bocsátják nem lesz érdektelen, ha néhány sorban megemlékszünk róla. Hosztér tizenegy évvel ezelőtt 1884-ben Várpalotán Gold péknester egész családjával együtt rémisítő módon meggyilkolta s azután elmenekülven utközben einkostársát is megölte. Eleinte azt hitték, hogy ez az utóbbi volt a gyilkos és öngyilkossá lett. Nyomban kiderítették azonban, hogy ő volt a bűntárs Seieich Engelbert munkás, kit azonban a gyilkos, hogy tanuja ne maradjon, szintén megölt. Mindenütt csak a gyilkosságról beszéltek. Egyik székesfejérvári kávéházban Goldné vallomását emlegették, mire egy eszmadiamester felkiáltott, hogy épen ilyen ember vett nála egypár eszmadát s melynek ballábra való felében vakvágas van. Seidel Lajos székesfejérvári rendőrkapitány erre kiment a vasútra s Kanizsára táviratozott, mert egy épen olyan ember váltott oda jegyet, kiro a személyleírás ráillett; de az nem érkezett meg. Végre Kovács síófoki jegyző tartóztatta le a gyilkost. — Nagy Aron lepsényi jegyzőnek ugyanis gyanusnak tűnt fel egy, a kereszmban mulató idegen, de nem merte letartóztatni. Reggel azután olvasta a rémületes gyilkosság leírását s a gyilkosság tettesében ráismert az ostéli mulatóra. Kerestette, de ez már akkor Síófokon volt. Ott azután Kovács jegyző elfogta. A még élő Goldnéval szembesítették, ki rá ismert, de a gyilkos ennek dacára is konokul tagadta a tettet. Megérdemelte volna a tiszszoros halált, de csak életössziglani fegyházra ítélték, mert áldozatai nem éltek, akik éltek, ésen kívül voltak, ő pedig tagadott. De ez még nem elég; a gyilkosság előtt már el volt ítélve 5 évre, melyet le is ült, mert székesfejérváron betörést követett el. Ezenkívül kirabolta a kajári közösgyűlést. — És most, mert a fegyházban jól viselte magát s az asztalos mesterséget „művésziösen” kitanulta, szabadlábra helyezik. Vespéremben szándékszik letelepni, hogy becsületes munkával keresse kenyerét. Adja Isten, hogy javulása igaz legyen, de amiket ő elkövetett, azok után nehezen hiszünk a komának. Sok szabadon bocsátott fegyencen megtörtént már, hogy visszaesett előbbi bűnére, mert hát — kutyából nem lesz szálonna.

— **Egy tolvaj elítéltetése.** A budapesti kir. törvényszék Gabriel István nagyperkáti szűletési napszámot a Freud Vilmos kárára Csejkey Józseffel együtt elkövetett lopás büntetetté két-két évi fegyházra, öt évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésre ítélte.

— **Népesedési mozgalmak.** Székesfejérvárott 1895. év szept. 29-től okt. 6-ig született 8 fi és 8 nő. Ezek közül törvénytelen 1 fi és 1 nő. Meghalt 4 fi és 5 nő.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítem a város közönségét; miszerint a legkiválóbb fajú szőlőm után nyert kitünő minőségű ideai termésemet kismértékben zárt palackokban literjét 36 kr-ért elárusítom, s már mint must kapható iskola-utca 9. sz. alatt. Ugyanitt saját termésű Muskotály, Chassiau és Passatuti csemegé szőlő kapható kilója 35 kr-ért. Paulovics Ferenc.

Rituális gyilkosság.

E cím alatt írunk le néhány hittel azelőtt, azon borzalmas gyilkosságot, a melynek a bontmegyei Garam-Kissalló református magyar közösgében az 5. éves

Balázs Julis esett áldozatul. A gyilkosság szept. 6-án történt, néhány nappal a zsidó újév előtt s a rémes tettről szóló első hírek szerint Garam-Kissalló lakossága Adler Ignác ottani boltost vádolta a gyilkossággal. Erre Adler sajtóperit indított egyik fővárosi lap ellen, a mely őt a gyilkossággal gyanúsította. Garam-Kissallón és környékén még ma is arról beszél a református nép, hogy Balázs Julis zsidó rituális gyilkosságnak esett áldozatul, a mivel szemben a zsidó lapok, különösen a fővárosiak, neveltséges és már százszor megcáfolt mesének tüntetik fel a várvadát.

Az eset olyan szimptomatikus, hogy lehetetlen róla meg nem emlékezni. Azonban egyelőre nem foglalunk állást az ügyben és nem kutatjuk, alapos-e vagy sem a zsidó vérgyilkosság vádja, hanem közöljük az eset jellemző részeit még pedig a „Budapesti Hírlap” nyomán, a melyről mindenki tudja, hogy sem nem kormányparti, sem nem ellenzéki: sem nem keresztény, sem nem zsidó, hanem ex aliquid, ex toto nihil.

Az eltűnt leány anyja folytatván kutatásait, elment Adlerékhez is. „Itt éppen bent volt Tóth József zsellér. Balásné halgatózott az ablak alatt, aztán berontott és kifakadt Tóth ellen:

— Nem szegyélnél kigyelmed magát vén lőtre ráadni magát arra az állításra, hogy kigyelmed látta a Julist?

Tóth József csakugyan állítja, hogy ő látta, az nap délelőtt tíz órakor, még jászott a másik leánnyal, kit hátra ütött az üveggel.

Akad még egy asszony is, a ki azt állítja, hogy látta a Balázs Julist.

Szeptember 10-én este tíz óráig ki Adler tőzsomszedságában s ezen tíz fényénél látta a fatoronyban álló Kakodi István molnárlegény, hogy a Szikince-patak partján két nadragos férfi sűrűben valamit letesz, de nem törődött vele, hanem nézte tovább a lassan elhamvadó tüzet . . .

„Másnap reggel 8 órakor egy kis kutyát látnak, a mint vonszolt magával valamit. Odamennék s látják, hogy ez egy gyermek kis karja tövéből levágva. Nyomban elveszik a kutyától és mennek a kutyá után, mely ismét oda visszaindult, honnan a kart hozta. Ott fekvő Julis föltalpon holtteste, borzasztóan megcsontkítva. Az orra, fülei le voltak vágva, szemét kivájva, arcáról, fejről a bőr lehuzva, haját kötényébe kötve találták meg. Julis különben föl volt öltöztetve, mint eltűnésok. (Ez a tény is fényesen megcáfolja némely zsidó lapnak azon állítását, hogy a leány a malom kerekai közé került és így lelta a halálát. Ha a malomkerék összeroncsolta testét, honnan van az, hogy ruhája ép maradt? A „F. N.” szerk.) A közösgéi előjáráság rögtön értesítette Nigrovits főszolgabíró Szobon s délután Czukráz Gyula dr. vámosmikolai körorvos Balásnék udvarán fölbontották a kis holttestet. Mikor a ruháját lehúzták, még borzasztóbb fölfedezésre jutottak: a leány melléről is le volt huzva a bőr és az egész test három ujni távolságban föl vágva, a kezén és lábán az ujjakok kiszurva, a karok csontig bevágva. A jelekből a boncoló orvos azt következtette, hogy a tettes a csontkitásokat az élő gyermekön végezte, ki a kizások alatt két óránt élhetett, a tettet pedig 48—60 óra előtt követhette el. A orvos kifejezést adott annak is, hogy igen ügyes kézre val, mely ezt végrehajtotta.

A főszolgabíró, csendőrhadnagy és zsandárok azonnal megkezdtek a nyomozást. Adler Ignácot megkérdezték, hogy van-e ellensége a faluban, mire ő Várady János nevezte meg, ki nyolc év előtt(?) a regélőt megakartá szerezni és mert nem kaphatta meg, haragot tart. Az is szemert a nyomozóknak, hogy Várady János 25 éves fia meszáros. Másnap ebben az irányban folytatták a vizsgálatot s Váradyt és fiát a lakásukon vallatták. A falu Váradykat becsületes jóra való embereknek ismeri. Az öreg Várady harminc év előtt nősült Kissallóra, fia itt született. A közösgéi ref. tanítója, ki 25 éve van a faluban, szintén ugy

beszél rólk, mint a falu és még hozzá teszi, hogy egyik sem iszik szeszest italt. A házkutatásnál azonban egy vértől rosszul kimosott ruhát találtak. Erre vonatkozólag azt mondotta Várady, hogy gabonahordáskor egy házál borjút vágott le s mert onnan a tarlóra sietett a gabonájuk után, csak hamarosan mosták ki a ruhát. Az illető asszonyt előhívták, ő fölismerle a ruhát s azt mondotta, hogy Várady János igazat beszél. Mindazáltal(?) a két Váradyt vasárnap verték és elhajtották(?) Vámosmikolára a járásbírósi börtönbe.

Azóta Váradyék börtönben ülnek, hol Zubovich Román törvényszéki bíró hallgatja ki őket. A főszolgabíró a faluban két csendőrt állandóan ott hagyott. Harmadnapra megjött Bolgár Endre alispán és figyelmeztette(?) a lakosságot, hogy viseljék magukat csendesen, mert ha kénytelen volna katonaságot rekvirálni(?) ez súlyos terhek róna a közösgére. A nép csendes is, csak Adler ablakait verték be éjjel, ugyan ezt megtették a zsidókkal a szomszédos községekben is.

„Szombathelyi detektívönök, a kit Kissallóra küldtek, hogy a rejtelmes esetben nyomozást folytasson, ma (okt. 7-én) visszaérkezett Budapestre. Elhozta magával a boncológyegekönnyű mósolatát s megmutatta Ajthy dr. egyetemi professzornak, a ki föltöbb fogyatkosnak találta, de azt mégis konstataálni vélte(?) a jegyzőkönyv alapján, hogy a kis leány a vízbe fult s egy halt meg. A holttestet különben ki fogják ásni s a gyomrot és a tüdőt a haláleset tüzetes megállapítása végett Budapestre fogják küldeni. Maga az eset már meglehetősen tisztázva van. A detektívönök szerint az eset úgy történhetett, hogy a kis Juliska beleesett a Szikincebe, s miután pár napig a vízben fekvő, az ár a parton álló műmalom kerekai közé sodorta. Innét valószínűleg a kutyák a fűzesbe vonszolták a holttestet, lerágván róla egyes testrészeket. A fűzesben találta meg a két molnárlegény a holttestet. Ekkor már mindenfélét el beszéltek, hogy a kis Juliskát Adler regüleberő ölte meg rituális céllal. A két molnárlegény is hallotta a hirt, s legott abban állapotok meg, hogy Adlert a holttest révén megszarolják. Be is állították hozzá, s titoktartás fejében nagyobb summa pénzt követeltek tőle, de Adler nem állott kötélnak, hanem jelentést tett a dolgról a vizsgáló bírónak. Ez kihallgatta a molnárlegényeket, a kik elmondták apróra, hogy miként akadtak nyomára a holttestnek, s állítólag beszámolték azt is, hogy Adlert meg akarták zsarolni.”

Irodalom és Művészet.

— **Néppárti induló.** Épen most jelent meg nyomtatásban M á t r a i K. László a veszprémi székesegyház jeles karmesterének legújabb zenészerzeménye „Néppárti induló” cím alatt Zichy Nándor grófnak ajánlva és pedig ugy zongorára, mint zenekarra alkalmazva. A már is nagy népszerűségnek örvendő induló igen dallamos, tetszetős és könnyű kivitelű, úgy, hogy kevésbbé előhaladt zongorázók is leküzdhetik nehézségeit. Ára ezen sikerült zenedarabnak csak 60 kr és megrendelhető a „Veszprémi Hírlap” kiadóhivatalában vagy közvetlenül Köves és Boros zenemű kereskedésében Veszprémben. K.

— A „Magyar Szemle” kath. szépirodalmunk ez elsőrangú organumának 40. száma a következő tartalommal jelent meg: Falevelek — s. m.-tól. — Huszonnyolcszázévi levéltára (II.) Latkóczy Mihálytól. — Ugy fekszem a . . . (Költmény.) Gáspár Imrédtől. — Az üllői-uton. Minostól. — A rettenetes Iván. Tolnay Lajostól. — A tűz. Bodor Elektől. — Honvágy. (Költmény.) Kolozsváry Gyulától. — Rosszul számított. Kampis J-től. — Hátrahagyott művek. Coppée Ferenctől. — A bébészasszony. Cypriántól. — Gyűrűk Ö. Újabb költemények. Pintér Kálmántól. — Hétről-hétre. (Tárcsa.) Tankrédtől. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesz-

161 üzenetek. A kitűnően szerkesztett folyóiratot ajánljuk olvasóink figyelmébe. A ki a kath. szépirodalmat pártolja, az magát a katolicizmust és a kath. szellemet pártolja és segíti megismosodni. Előfizetési ára egy évre 6 frt, felévre 3 frt. Kiadóhivatal Bpest, Uj-utca 14. sz.

— **A Szalay-Baróti-féle** „A Magyar Nemzet Története” gyorsan halad előre. Immár a 24. füzet jelent meg belőle, a melyben Szalay József II. Zsigmond koráról szól a világos, szép előadással s azzal a mintaszerű alaposággal, mely a korán elhunyt történetirő minden munkáját jelképezte. Különösen kiemeljük a Velence és Magyarország közt folyt háború elbeszélését, mely valóban példaképe a jó történeti stílusnak. Ugyanily értékes részlete a füzetnek az a néhány oldal, melyen a szerző Husz János fölépését és máglya halálát említi, s a melyeket egy szerföltött érdekes rajz illusztrál. Husz máglyára hurcolása egy a prágai könyvtárban őrzött egykoru rajz reprodukciója. Nagyon szép Zsigmond király arcképe is, mely Dürer Albertnek a nürnbergi városáhozán őrzött festményét reprodukálja, ugyanazon Zsigmond császárt mutatja be a székesegyház mozaik képének hű másolata, mely magyar történeti munkában most jelent meg először. Zsigmond király képének, aláírásának, pecsétjének másolatai is emelik a füzet értékét. A kiadó cég, mint eddig minden füzethez, ehhez is csatolt külön műmellékletet. Piloty Károly híres képét a szent korona elrablása-t reprodukálva. Így a Szalay-Baróti-féle munka valóban méltó lesz arra, hogy minden magyar család könyvtárában helyet foglaljon; csak négy kötetre terjedve a kevésbé tehetősek is könnyen meg fogják szerezhetni a millennium ez emlékművét, mely már a jövő évben teljes lesz. Egy füzet ára 30 kr, és megrendelhető a kiadónál Lampel R. Wodianer F. és fiai könyvkereskedésében, Budapest Andrássy-ut 21.

Közgazdaság.

— **A papiron fölösleg, tényleg deficit.** L n k á c s pénzügyminiszter exposéjában tudvalevőleg kimutatta, hogy a jövő költségvetési előirányzat 72.154 frt fölösleget tüntet fel. Ezen papiros fölösleggel szemben legyen szabad a következő tényre utalni:

Egy idő óta szokásban van a magyar pénzügyi miniszteriumban, hogy jelentős kiadási tételek nem irányoztatnak elő a budget törvény keretében, hanem részint mintkülön törvénynyel megszavazott hitelek, részint mint póthitelek érvényesítik magukat az államháztartásban. Ilyen kiadás volt 1894-ben — a most bemutatott zárszámadás szerint — 20.668,00 frt, minek következtében, bár a bevételek az előirányzatnál kereken 15 millióval kedvezőbben alakultak, mégis a kiadásokat 5.756.000 frt erejéig az állampénztári készletekből kellett fedezni. Vagyis már 1894-ben 5 és háromnegyed millió forint deficitünk volt, mert hisz az 1894. év kiadásait az 1894. év bevételeiből önnek az összegnek az erejéig nem voltak képesek fedezni.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelmi miniszter Weber Rezső pápai lakosnak, a magyar kir. államvasutak Bányahida állomásától Környe, Kecskéd, Dad és Császár irányában a császári és királyi szabdalmaszott déli vasut Kis-Bér állomásáig, Bakony-Magyar-Szombáthely, Bánk, Láz, Gicz, Bakony-Tamási, Pápa-Teszér és Ugod érintésével a magyar kir. államvasutak Pápa állomásáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdony vasutvonal építésére az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **A délmagyarországi gazdasági bankrészevényszerzés** egyre nagyobb lendületet vesz. Szeptember havában

500.000 frtot, a f. év első kilenc hónapjában pedig 2.225.000 frtot tett ki a forgalma. A délvidék gazdái a legnagyobb bizalommal viseltetnek a bank iránt s betéteik fölmuljaks a negyed milliót. A részvényesek pontosan fizetik be a részvénytőkét, a mely szeptember végén 126.000 frtra rugott. A bank eddigi nyeresége megközelíti a 10.000 forintot.

— **A burgonya eltartása.** A burgonya eltartására nézve számos kísérletet tesznek és valamennyinek az az eredménye, hogy az egészséges burgonyagumó csak akkor tartható el hosszabb időn keresztül, ha csirázóképességét teljesen elnyomjuk, a nélkül, hogy ez által a burgonya maga változék. Az eddig talált legjobb szer a vízben nagyon hígított kénsav. Az eltartásra szánt burgonya 10—12 órán keresztül áztatandó 1 hektóliter víz és 1—2 liter a kereskedelemben kapható kénsav keverékben, azután pedig vékony rétegekben kiterítve szárítandó. A sav vékony sugárban a vízbe öntendő és nem megfordítva, azonkívül a burgonyát áztatás előtt a földtől jól meg kell tisztítani, mert különben a sav részben hatástalanul válik! Az egész művelet csak faedényben végezhető, mert a vasat, rezet és cinket a sav megtámadja, ólom-edény pedig tulságosan drága. Ugyanazt a keveréket többször lehet használni. Az áztatás után a burgonyát ledöblíteni fölsőleges. Az ilyen módon preparált burgonya a legközelebbi év szeptemberéig minden gondozás nélkül volt eltartható, ízében, husában semmiféle változás nem volt észlelhető.

— **A jó példa.** A Domszlón (Hevesmegyében) fekvő, egykor Mariassy-féle 1300 holdnál többet tevő birtokot, Spitzer László gyöngyösi lakos (zsidó) birtokostól megvette dr. Vavrik Béla, királyi tanácsos, budapesti ítélőtáblai tanácselnök.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása). Vörös löhere. Az üzlet vagy jobban mondva az üzletlenség oly keretben mozgott, mint a múlt héten, de hogy ez a helyzet akár csak rövid időre is stabilis jellegű lesz, ahg hiszszük. Feltevések után a forgalomhoz természetesen szólni nem lehet, de tapasztalat igazolta tény, hogy a piac helyzete rohamosan megváltozik, a midőn az egyik vagy másik cikk megfelelő minőségben és mennyiségben kínáltra kerül. Már pedig a kiváló minőség és a termelt nagyobb mennyiség által igen is szerepet játszó löherekből ez ideig alig került valami piacra,

csakis nagyszemű, sötét színű árú az, mely iránt a külföld érdeklődik. Ezzel áll versenyképességünk első helyen, míg az aprószemű inkább sárgás búsasági mag, tekintve más országok ez idej jó termését, érdeket nem kelthet. Az ár minőség szerint a héten is 38—50 forint közt variált. Luczerna eddigelé vajmi kevés kínálattal és így valamire való forgalom még nem fejlődhetett. Őszi vetésre való magvaknak még mindig meglehetősen kelendőssége van.

Jegyzések nyersárért 100 kilenkt Budapesten:

Őszi borsó	6.50 frt
Őszi búkköny	8—8.50 frt
Homok-búkköny	14—14.50 frt
Biborbere	18—20 frt

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel-tet, de uton-utjelen pellengrére állítja hitűnket és arcul veri katolikus hit-leveinket.

Telefon-iroda 51. sz. Telefon-raktár 69. sz.

Bernstein és Káldor

tüzifa, kőszén és pirszén (Coax) raktára a vasuti indóház mellett.

A közelgő téli idényre van szerencsénk
tüzifa, kőszén és pirszén (Coax)

raktárunkat ajánlani.

Porosz szén és Coax kívánatra 50 kilós zsákokban szállítatik

Tisztelettel
Bernstein és Káldor.



Arany érem

Agyagáru kiállítás Budapest, 1891.
A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi
miniszter elismerő okirata.
ALAPITTATOTT 1855-İK ÉVBEN.



Arany érem

HAVRANEK ANTAL

AKADEMAI SZOBRÁSZ és KÖFARAGÓ, BÁNYATULAJDONOS
SZÉKESFÉHÉRVÁROTT.

ÜZLETHELVISÉG és RAKTÁR: FELSŐ-VÁROS, KIRÁLYKUT-UTCZA 1. SZ.

Elvállal minden néven nevezendő épületmunkát gránit, márvány, mész vagy homok kőből. Szobrok, mellszobrok, csoportozatokat, épület- s egyéb szobrászati diszitményeket, kő, cement s gypsból.

Siremlékek legnagyobb raktára!

Bazalt, syenit, gránit, márvány és homokkőből a legszebb és legújabb minták szerint készítve. Sirbóltok, utifeszületek, emléktáblák, keresztelők medencék. Ur-asztalok, szentelt viztartók stb. jutányos árban — Kovácsolt és öntötvas sirkerítések. — Kitiprott lépcsők az eredeti kőnek megfelelőleg jótállás mellett javítottak ki. Ujbányai malomkő (tótkő) gyári raktára. Arjegyék tervekkel és uinta-kövekkel készséggel szolgálók!

EGYETLEN TISZTESSÉGES MELLÉKKERESÉT.

Művelt emberek biztos segédforrása.
Ut az önnállosításra.
SOHASE AKNÁZTASSUK KI MAGUNKAT
közvetítőktől.

I.

A pénzközvetítés mint jövőben-forrás ágis, intelligens egyének számára az összes bel- és külföldi pénzügyektől váltóra, jelzálogra, személynélre. Az összes kéré, benyújtási ívek, formulárok, feltételek, alapszabályok mintái. Beszélési eljárás, kamat, árfolyam. Jövőben a pénzügyektől biztosított jutalék $\frac{1}{7}$ -ed része.

II.

Uri jövedelmét nyújt a biztosítások közvetítése. Mindenki közzététel fűnyes jutalék mellett. Az összes biztosító intézetek biztosítási feltételei; megállapítási és beszélési eljárása.

III.

A BÖRZE,

ugy a mint van. A jutalék feltárása. Börzeügy-nélők címjegyzéke, ismertetése, jellemzése. A differenciális üzlet több vesztés eseteknek listája az utolsó évektől. — Hogyan szervezhető magus jutalék börze-ügyletek közvetítésével.

IV.

JÁTÉKOSOK KALAUZA, a játékműszerek, játékhelyek ismertetésével. Utazgatás Montecarlo, Ostende, Spa, Blankenberge és a parisi játékbartangok meglátogatására. Honi játékosok letelezése a fővárosban és a fűrdőhelyeken.

V.

Árubizományosok kerestetnek.

Bizomány árut adó cégek címjegyzéke, hitelezési és fizetési feltételek és egyéb ünnevek. Diszkrét információk. „A bizományüzlet Magyarországon” című monografialdal.

VI.

HIRLAPTUDÓSÍTÁSSAL ágis nők és férfiak biztos mellékjövdelemre tehetnek szert. Részletes információ és a sajtóviszonyok kimerítő ismertetése.

VII.

FORDÍTÁS, GÉPIRÁS, SOKSZOROSÍTÁS francia, német, angol nyelvre vagy viszont rendes írással 100 szavas levelek 30 kr-ért fordítatnak le; ugyanazok 30 kr-ért megírva írógéppel, és további 30 kr-ért sokszorosítva 30 példányban. (papír ára nélkül, melyet a megrendelő ad vagy fedez.)

VIII.

BIRTOK KÖZVETÍTÉS. 1893 óta eladásra és bérletre hirdett összes ingatlanok, földbirtokok, házak, iparvállalatok pontosan vezetett címjegyzéke, értéke, eladási vagy bérleti ára, tulajdosáinak és egyéb szükséges tudnivaló adatnak felsorolása.

IX.

Felvilágosítás cégek és magánosok hitelképessége, társadalmi viszonyai felől.

AZ ÖSSZES FELSOROLT KE-RESETÁGAKAT egyes szakonként külön-külön 30 kr. levélbélyeg ellenében ismerteti, kimerítő és részletes monografialdal és ahhoz csatolt díszes információval Columbus szerkesztésége. BUDAPEST. FERENCZ-KORUT 7. szám.

Van

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL nincsenek ellátva:

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI



VÉDJEGYE
COGNAC GYÁRNAK

TOKAJBAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL

az
ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja

725130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszeráruban,	Kovács Pál	urnál,
Berényi Mór	Molnár Adolf	urnál,
Deutsch A. F.	Piskly László	"
Destek Adolf	Róth Bertalan	"
Hoffmann Lajos	Reitmann Ignác	"
Inrich Viktor ur gyógyszeráruban,	Schwarz S.	"
Karl József és Fia uraknál,	Reimitz Lipót	"
	Uj. Tógl Gyula urnál.	

Helyi ügynök: BERGMANN és FIA cég.

Ifj. HAG GEMACHER HENRIK budafoki sörfőződe

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a fenálló székesfejérvdri sörrahtárdt f. é. okt. 15-étől kezdve saját kezelésbe veszi s közkedvelt hitünö minőségü gydrtmányait, ugymint:

Márciusi, Király, Szalon á la Pilsen, Bajor-sört stb.

hordókban és palackokban

a t. vendégüös urak rendelkezésére bocsátja.